

CONTRIBUTIE LA CUNOASTEREA ENDOCARSTULUI VAAI HIDEGULUI - MUNTII TARCULUI

Autor Karban Gunther
Asociatia Speologica Exploratorii Resita

Lucrarea prezinta 6 peșteri descoperite și studiate de membrii cercului de speologie Exploratorii din Reșița, într-un nou bazin carstic 2162 din Muntii Tarcului în august 1985.

1. Asezarea geografica

Bazinul vaili Hidegului/ Raul Rece/ apartine raului cu acelasi nume - Hideg, ce izvoareste la est de Varful Tarcu /2190m/, drenandu-și apele spre SV pana la cca. 2km N în localitatea Teregova, unde se varsa în Raul Timis. Este un rau de munte care pe aproximativ 30km aeriени coboara între izvoare și gura de varsare o diferenta de nivel de aproape 1700m /fig.1/

2. Geologia

Peșterile studiate se găsesc cantonate în doua benzi de calcare diferite de varsta, dispuse peste rocile cristaline ce formeaza baza Vaili Hidegului. Cele doua benzi de calcare reduse ca suprafata fiind traversate de valea Hidegului, una avale de Poienile Ruschii, între Ogasul Cald și Orasul Socoia, pe o lungime de cca. 500 - 600m constituand calcarele cretacice, iar cealalta în locul numit Priboiaia la cca. 6km amonte de varsarea raului Hideg în raul Timis, constituand calcarele de Hideg - de varsta carbonifer mediu, mai exact Tournaisiana.

Calcarele cretacice au fost cercetate pe embele versante ale Vaili Hidegului, descoperindu-se peșteri numai în versantul drept în Cleantul Panzei, iar calcarele de Hideg au fost explorate numai pe versantul stang al Vaili Hidegului.

3. Cale de acces – Descriere

Pentru vezitarea celor 6 peșteri cuprinse în bazinul Vaili Hidegului - cod 2262/1 - 6 - vom pleca din localitatea Teregova / jud. Caraș - Severin, situata pe soseaua nationale E 94, amonte de valea Hidegului. Dupa 2,3km intram în satul Rusca, iar la iesirea din el în dreptul podului, parasim soseaua, urmand terasamentul C.F.F. de pe malul stang se urca în amonte pe valea Hidegului pana dupa poienile Ruschii. La cca. 3km de satul Rusca, în locul numit Priboiaie, afloreaza calcarele de Hideg.

Chiar în zona de contact al calcarelor cu rocile cristaline, deasupra caili ferate le 15m altitudine relativa în stanga unui perete calcaros se găseste Peștera din Valea Hidegului.

3.1. Peștera din Valea Hidegului 2262/6 fig2. Este o peștera de dimensiuni mici - L = 65,8m; D = 9,1m -, fosila, dinamica între cele patru intrări caldă. Intrările II; III; IV sunt orientate spre Nord - Vest, iar intrarea I - cota 0 m - este orizontală de tip aven la radacina unui fag.

Peștera este dezvoltată pe fisuri verticale și pe fete de strat. Accesul se face pe intrările II și III. Prin intrarea doi patrundem pe dreapta într-o galerie pe fisura ce urcă în pantă până la intrarea unu. Galeria din stanga intrării II debusează după un cot de 90 grade, în imediată apropiere a intrării III. La doi metri în stanga intrării trei se găsește intrarea patru, noi urmând galeria în pantă față de strat, trecem pe lângă un put de 0,7m ce conduce într-o galerie unde atingem cota cea mai negativă - 9,1m și un alt put de - 1,5m de unde se bifurcă două galerii, una spre sud ce se închide prin colmatare și alta spre est ce după doi metri se debusează într-o salită de 2/2m cu 2,3m înălțime, frumos corectată. Din această salită se ramifică 3 diverticule ce devin impenetrabile.

Din punct de vedere climatic, peștera este caldă, în finalul din galeria E/ neinfluențată de curenți de aer/, temperaturile la data explorării erau: aer + 9,8 grade; sol + 9 grade; U.R. = 90 92%.

Sub aspect biospeologic peștera este săracă în faună, datorită lipsei stratului trofic, prezent doar în zona intrărilor. Au fost colectate: diptere, lepidoptere, opilioni, gasteropode. Fauna troglobionată este absentă.

De la peștera din Valea Hidegului urmăm terasamentul C.F.R. în amonte cca. 9km, până când reântălnim soseaua ce trece râul Hideg pe versantul stâng, iar calea ferată pe versantul drept, pe care o urmăm în continuare cca. 500m, când întâlnim pe dreapta văii Hidegului un afluent - Ogasul Socoia - unde încep calcarele cretacice vizibile prin crestele și pereții verticali ce se ridică din mijlocul pădurii de fag și pin.

3.2. Peștera nr.1 din Cleantul Panzei 2262/1

Peștera este situată în versantul stâng al Ogasului Socoia, la 50m altitudine relativă și 780m altitudine absolută, deasupra unui drum de care, la baza unui perete.

Este o peștera de dimensiuni reduse L: 10,6m, creată în regim freatic pe fisura. Statică, caldă, fosilă. Este formată dintr-o galerie unică, ascendentă cu un mic diverticol pe dreapta de 1,5m. Pereții sunt nuzi pe planșeu bolovanis, doar la 2m de intrare este un mic cuib de perle de bazin. Fauna peșterii este compusă din: diptere; opilioni; gasteropode.

3.3. Peștera nr.1 din Ogasul Cald 2262/2

De la peștera nr.1 din Cleantul Panzei se coboară la drumul de care și se continuă pe el în direcția Est până traversează o mică vale - Ogasul Cald / Ogasul Codospân. La 20m înainte de intersecția drumului de care cu valea, coborâm pe dreapta jos cca. 10m și la baza unui mic perete, într-un diedru se găsește peștera nr.1 din Ogasul Cald. Altitudinea relativă 10m; absolută 750m.

Intrarea mare 6/4m ca și profunzimea mica L = 7,7m, statica, uscata, puternic influentata de mediul extern. În final prezinta 3 diverticole impenetrabile. Peștera dezvoltata pe fata de strat inclinate de 45 grade cu pereti nuzi, dar planșeul acoperit de crusta stalagmitica, care în zona intrării este sparta, depunandu-se printr-un strat gros de planșeu. Spargerea crustei se datoreste inghetului și dezghetului.

Fauna este la fel ca celelalte peșteri, reprezentate prin diptere; lapidoptere; opilioni.

3.4. Peștera nr.2 din Ogasul Cald 2262/3

La 10m mai jos sub peștera nr.1 se deschide intrarea mare 7/4m a peșterii nr.2 din Ogasul Cald orientata Sud - Est. Altitudinea relativa 2m, cea absoluta 740m. Peștera dezvoltata pe fata de strat și falie în calcare cretacee, pereti nuzi, pe planșeu crusta stalagmitica sparta în argila reziduala.

Fauna este saraca, compusa doar din opilioni și diptere de tipul Culex. Temperatura este influentata de mediu extern. Este iluminata natural în intregime.

3.5. Peștera nr.3 din Ogasul Cald 2262/5

Pentru peștera nr.3 din Ogasul Cald revenim sus la drumul de care pe care il traversam urcand în amonte pe valea Ogasului Cald pana intalnim un perete ce bareaza aproape perpendicular valea. În acest perete în stanga, cum urcam la 10m altitudine relativa și 850m altitudine absoluta remarcam gura peșteri nr.3 din Ogasul Cald.

Peștera mica L = 5m, formata în regim freatic tip tunel de presiune, cu latimi cuprinse între 0,6 - 0,8m și înaltimea de 0,4m. În finalul ei pe pereti curgeri parietale, continuarea fiind impenetrabila, dar cu un curent de aer destul de puternic spre interior / aug. 1985. Pe planșeu nisip și bolovanis, iar la intrare frunzar. Fauna este reprezentata prin diptere și gasterpode.

3.6. Peștera nr.2 din Cleantul Panzei 2262/4

Ultimul fenomen endocarstic studiat, peștera nr.2 din Cleantul Panzei, se găseste la 10m altitudine relativa mai sus de peștera nr.3 din Ogasul Cald, cea absoluta fiind de 860m. Peștera de dimensiuni reduse L = 25,3m; dezvoltata pe fata de strat, fosila, statica, cu o galerie unica ale carei latimi variaza de la - 7m, iar înaltimea este cuprinsa între 0,3 - 2m. La 3m de intrare o galerie joasa ce se termina prin prăbușiri, este o posibila continuare a peșterii. Galeria Nord - Vestica se termina dupa 15m cu o galerie impenetrabila într-un stadiu avansat de concreționare. Peștera Calda t grade aer: 11 grade; sol: 10 grade. Fauna peșterii este reprezentata de diptere/ Muscidae; Culex/ opilioni, lepidoptere iar pe planșeu în zona vestibulara gasteropode.

4. Arheologie

Cele 6 peșteri au fost studiate din punct de vedere arheologic, executându-se în peșterile 2262/2; 3; 4 și 6 câte o caseta de 0,6/ 0,6m cu adâncimi de până la 0,5m. Rezultatele au scos la iveală resturi de ceramică recentă. Materialul colectat este încă în studiu la Muzeul Caransebes.

5. Concluzii

Cele 6 peșteri, sub aspect topografic au dezvoltări cuprinse între 5m și 65,8m totalul galeriilor cumulate fiind de 135,1m, iar denivelarea cumulată de 18,8m. Indicele de ramificare este cuprins între 1,0 - 6,1.

Sub aspect biospeologic asociația de planșeu este reprezentată doar de gasteropode, iar asociația parietală este reprezentată de diptere de tipul *Muscidae* și *Culex*; lepidoptere *Triphosa dubitata* t. *sabaudista*. Fauna este tipică pentru peșterile mici cu zone vestibulare mai mari. Cantitativ și calitativ ea este săracă în indivizi și specii.

Potentialul fenomenelor endocarstice nu este încă epuizat, zona mai este susceptibilă a avea peșteri sau avene mai ales pe versantul drept al văii Hidegului în Calcarele de Hideg.

6. Bibliografie

1. Harta jud. Caraș - Severin scară 1 : 200.000